

IV Cz 243/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu IV Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Glin

Sędziowie: SO Irena Koś /spr/

SO Ewa Kowalik

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2015 roku w Radomiu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. z

siedzibą w W.

przeciwko dłużnikowi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R.

o świadczenie pieniężne

w przedmiocie obniżenia opłaty egzekucyjnej ustalonej przez Komornika

Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej – K.

J. postanowieniem z dnia 12 września 2014 roku w sprawie Km 149/14

na skutek zażalenia (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Radomiu

z dnia 21 listopada 2014 roku, sygn. akt I Co 2111/14

postanawia:

odrzucić zażalenie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Radomiu, uwzględnieniu wniosku dłużnika (...) Szpitala (...) o.o. w R. o obniżenie opłaty egzekucyjnej, obniżył opłatę stosunkową ustalo w sprawie egzekucyjnej Km 149/14 prowadzonej przez Komornika przy Sąd: Rejonowym dla W. we W. K. J. z kwoty 95.757,90 zł. do kwoty 47.878, 95 zł. i oddalił wniosek w pozostałym zakresie.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne. Dłużnik, nie kwestionując wysokości ustalonych kosztów egzekucyjnych, wniósł obniżenie opłaty stosunkowej w zakończonym umorzeniu na wniosek wierzyciela (...) Sp. z o.o. w W. postępowaniu egzekucyjnym c wysokości 1/10 średniomiesięcznego wynagrodzenia. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że opłata stosunkowa ustalona na kwotę 95.757,90 zł. jest niewspółmierna do nakładu pracy Komornika, co obrazują niskie koszty doręczenia środków pieniężnych i doręczenia korespondencji. Postępowanie egzekucyjne nie miało skomplikowanego charakteru i nie wiązało się z koniecznością podjęcia przez Komornika szeregu czynności. W ocenie dłużnika jego wniosek zasługiwał na uwzględnienie z uwagi na rodzaj prowadzonej przez niego,

jako placówki służb zdrowia działalności oraz ze względu na szczególną sytuację, w jakiej znalazła się publiczna służba zdrowia. Zdaniem Sądu Rejonowego art.49 ust.7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t. j Dz.U.2011.231.1376) stanowiący o uprawnieniu dłużnika do złożenia wniosku o obniżenie wysokości opłat, o których mowa w ust.1 i 2 tego przepisu zawiera rozwiązanie o charakterze wyjątkowym, nadzwyczajnym, dotyczy on bowiem korygowania opłaty, która i tak już powinna być ustalona z uwzględnieniem nakładu pracy komornika. Nie bez znaczenia przy ocenie okoliczności szczególnie uzasadnionego wypadku, w rozumieniu art.49 ust.7 jest też ocena indywidualnej sytuacji dłużnika. Ta ocena winna uwzględniać okoliczność, że należy on do grupy podmiotów, które dobrowolnie nie spełniły nałożonych na nie obowiązków, właśnie ze względu na złą sytuację majątkową i niewystarczające dochody. Stąd uwzględnienie wniosku dłużnika z tej przyczyny wymaga wykazania we wniosku, że sytuacja wnioskodawcy jest zdecydowanie gorsza od tej, w jakiej znajdują się inni dłużnicy. W sprawie trudna sytuacja dłużnika jest okolicznością powszechnie znaną i oczywiście ma pewien wpływ na obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej. Zważyć jednak należy, iż art.49 ust. 10 ustawy nie może znajdować automatycznego zastosowania w tych sprawach egzekucyjnej, w których dłużnikiem jest zakład opieki zdrowotnej. Stosując art.49 ust.7 ustawy należy respektować zasadę równości dłużników, tzn. nie faworyzować żadnej grupy dłużników (np. szpitali publicznych) tylko ze względu na jej cechy podmiotowe. W kontekście powyższego bardziej istotną w niniejszej sprawie okolicznością uzasadniającą obniżenie wysokości opłat) egzekucyjnej jest nakład pracy Komornika związany z wszczęciem przeprowadzeniem egzekucji.

Według Sądu Rejonowego przyznać rację należy stanowisku Komornik zajętemu w odpowiedzi na wniosek, że oceniając nakład jego pracy należy mieć na uwadze, że komornik otrzymane we wszystkich prowadzonych przez siebie postępowaniach opłaty egzekucyjne przeznaczać ma na pokrycie ogólnych kosztów działalności egzekucyjnej. Należy tu przypomnieć, iż opłata egzekucyjna ustalona jest normatywnie w sposób niezwiązany z kosztami konkretnego postępowania: egzekucyjnego. Ustawa nie zakłada, że każde postępowanie egzekucyjne n przynosić komornikowi "dochód", ani nawet, że każde postępowanie egzekucyjne będzie się "bilansować", tj. komornik otrzyma dokładnie tyle, ile wynosiły jej wydatki w tym postępowaniu. Oznacza to, że nie jest również wykluczone obciążenie komornika pełnymi kosztami, skoro bowiem zgodnie z konstrukcją opłaty ja) "ryczałtowego" zwrotu kosztów i wynagrodzenia komornika dopuszczalne jest, al komornik otrzymał kwotę wyższą niż jego wydatki, to możliwa jest również sytuacja odwrotna, polegająca na braku należytego zwrotu kosztów. Sąd Rejonowy powołał się także na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2005 r., P 6/04, OT A 2005, nr 5, poz. 5. Według Sądu Rejonowego Komornik prowadzący egzekucję w sprawie Km 149/14 dokonał w toku postępowania szeregu standardowych czynności egzekucyjnych. Postępowanie toczyło się od 21 stycznia 2014 roku do 12 września 2014 roku. Komornik 21 stycznia 2014 roku skierował pismo do NFZ celem zajęcia wierzytelności oraz ekspektatywy wierzytelności dłużnika. W odpowiedzi NFZ odmówił Komornikowi spłaty należności pismem z dnia 19 lutego 2014 roku w związku z przekształceniem SPZOZ Wojewódzkiego Szpitala (...) w R. w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Postanowieniem z 30 kwietnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Radomiu nadał klauzulę wykonalności przedmiotowemu nakazowi zapłaty przeciwko (...) Sp. z o.o. w R., na którą przeszły obowiązki pierwotnego dłużnika. W dniu 23 maja 2014 wierzyciel ograniczył postępowanie egzekucyjne o kwotę 115.381, 80 zł w związku z dobrowolną spłatą ze strony dłużnika. Pismem z 23 czerwca 2014 roku NFZ poinformował, że przekazywanie zajętej wierzytelności rozpoczął 18 czerwca 2014 roku. W dniu 16 lipca 2014 roku Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne z wierzytelności dłużnika. Wkrótce, bo 21 sierpnia 2014 roku Komornik ponownie zajął tą samą wierzytelność dłużnika celem wyegzekwowania 676,08 zł. W dniu 12 września 2014 roku Komornik zakończył postępowanie wobec całkowitej spłaty należności. Mając powyższe okoliczności na uwadze stwierdzić należy, iż nakład pracy Komornika nie był znaczny. Zdaniem Sądu Rejonowego postępowanie egzekucyjne z pewnością nie należało do trudnych, nie wymagało od Komornika poszukiwania majątku dłużnika, podejmowania różnorodnych i zaawansowanych czynności zmierzających do wyegzekwowania należności. Nakład pracy Komornika ograniczył się w zasadzie do zajęcia wierzytelności dłużnika. To z kolei uzasadnia obniżenie opłaty egzekucyjnej o połowę.

Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego wniósł wierzyciel (...) Sp. z o.o. w W. zarzucając:

1.naruszenie art.49 ust. 10 ustawy z dnia z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na poddaniu „dobrowolnej,, (dowolnej) ocenie zasadności obniżenia prawidłowo wymierzonej

przez komornika opłaty egzekucyjnej, co podyktowane zostało wyłącznie interesem dłużnika i doprowadziło do uprzywilejowania jego pozycji w stosunku do innych dłużników, którzy ponoszą koszty opłaty egzekucyjnej w wysokości uregulowanej w treści art. 49 ust. 1 powołanej ustawy,

2.naruszenie art.49 ust. 10 ustawy z dnia z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji przez jego niewłaściwe zastosowanie, które polegało na pobieżnej ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, co doprowadziło do nieuzasadnionego obniżenia opłaty egzekucyjnej, albowiem sytuacja materialna dłużnika od dawna przedstawia ujemny bilans jego działalności, a ponadto w ostatnim czasie nie wystąpiły szczególne okoliczności, które uzasadniałyby zastosowanie przez Sąd I instancji sądowego miarkowania wysokości opłaty egzekucyjnej,

3.naruszenie art.770 k.p.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na nieuwzględnieniu przez Sąd poniesienia przez dłużnika kosztów niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji, co stoi w sprzeczności z ideą zwrotu kosztów prowadzonej egzekucji przez podmiot, który swoim niesumiennym postępowaniem doprowadził do konieczności wszczęcia postępowania egzekucyjnego,

4.sprzeczność dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez obniżenie prawidłowo wymierzonej **przez** komornika opłaty egzekucyjnej, po dokonaniu pobieżnej oceny sytuacji materialnej dłużnika, co nie uzasadnia skorzystania przez Sąd z narzędzia kontroli nad kształtowaniem przez komornika wysokości opłaty egzekucyjnej,

5.sprzeczność dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych z treścią zebranego v sprawie materiału dowodowego przez obniżenie prawidłowo wymierzonej prze; komornika opłaty egzekucyjnej w przypadku braku dokonania analizy sytuacji materialnej komornika, co doprowadziło do pozbawienia go środków umożliwiających finansowanie bezskutecznych egzekucji.

Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wnioski dłużnika o obniżenie

opłaty egzekucyjnej ustalonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla

W. we W. K. J. w sprawie o sygnaturze akt Km

149/14.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało odrzuceniu.

Stwierdzić przede wszystkim należy, że charakter opłaty egzekucyjnej i pozycji ustrojowej komornika były przedmiotem wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego (por. postanowienie z dnia 14 grudnia 2011 r., SK 29/09, (...) Zb. Urz. 2011, nr 10, poz. 130 i wyrok z dnia 30 kwietnia 2012 r., SK 4/10, (...) Zb. Urz. 2012, nr 4, poz. 42) oraz Sądu Najwyższego (por. uchwały z dnia 17 grudnia 2010 r., III CZP 93/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 80 i z dnia 22 października 2002 r., III 65/02, OSNC 2003, nr 7-8, poz. 100 oraz wyroki z dnia 20 sierpnia 2009 r., IIC SK 60/0 LEX nr 523588 i z dnia 6 października 2010 r., (...), 22 OSNC-ZD 2011 nr A, poz. 21). W ich świetle nie budzi wątpliwości, że opłata egzekucyjna jest daniną publiczną, czyli świadczeniem publicznoprawnym uiszczanym z tytułu i w ramach realizacji zadań publicznych Państwa, a nie zapłatą za wykonanie poleceń wierzyciela; stanowiąc jeden z rodzajów opłat sądowych ma charakter należności przymusowej, określonej normatywnie co do wysokości, sposobu ustalania i pobierania. Charakterystyczną jej cechą jest to, że nie odpowiada rzeczywistej wartości czynności lub świadczeń podlegających opłacie ani kosztom danego postępowania egzekucyjnego, skoro jednak możliwa jest korekta jej wysokości, występuje powiązanie z okolicznościami sprawy. Podkreślenia wymaga, że jakkolwiek od wejścia w życie

ustawy z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1452) komornik wykonuje czynności na własny rachunek, to stanowi on państwowy organ egzekucyjny, który na zasadzie wyłączności wykonuje czynności egzekucyjne w sprawach cywilnych i ustawowo wyposażony w funkcje władcze. Między nim, wierzycielem i dłużnikiem powstaje stosunek publicznoprawny, a nie umowne zlecenie wyegzekwowania określonej wierzytelności (por. postanowienie:

Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2011 r., SK 29/09, oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 kwietnia 2012 r., SK 4/10). Sądowe miarkowanie wysokości opłaty egzekucyjnej ustalonej przez komornika zostało wprowadzone ustawą z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji i kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 236, poz. 2356), która dodała w art.49 ust. 1 zdanie drugie stanowiące, że opłatę egzekucyjną ustala się w wysokości odpowiedniej do poniesionych przez komornika wydatków, nakładu jego pracy oraz wartości wyegzekwowanej części świadczenia zgłoszonego do egzekucji. Stosownie do dodanego także ust.2, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd mógł, na wniosek dłużnika, zmniejszyć wysokość opłaty, o której mowa w ust.1. Przepisy te obowiązywały w okresie od dnia 13 listopada 2004 r. do dnia 27 grudnia 2007 r. Przepis art.49 ust. 2 był przedmiotem kontroli zgodności z Konstytucją w wyrokach Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 maja 2006 r., P 18/05 ((...) Zb. Urz. 2006, nr 5, poz. 53), z dnia 30 kwietnia 2012 r., SK 4/10 ((...) Zb. Urz. 2012, nr 5, poz. 59) i z dnia 20 listopada 2012 r., SK 34/09 ((...) Zb.

Urz. 2012, nr 11, poz. 144). Orzekając o konstytucyjności tego przepisu, Trybunał Konstytucyjny zwracał uwagę na wyjątkowość mechanizmu miarkowania wysokości opłaty egzekucyjnej i konieczność zachowania przez sądy niezbędnego umiaru w kwalifikowaniu sytuacji dłużników, wnioskujących o obniżenie opłaty egzekucyjnej, jako, "wypadków szczególnie uzasadnionych". Z kolei regulacja art.49 ust.7-10, wprowadzona ustawą z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 40, poz.228) obowiązująca od dnia 17 czerwca 2010 r., precyzuje sposób i zakres sprawowania przez sąd na wniosek stron postępowania egzekucyjnego kontroli nad kształtowaniem przez komornika wysokości opłaty egzekucyjnej, rzutującej na ostateczny rozmiar kosztów postępowania egzekucyjnego obciążających dłużnika. Organem uprawnionym do ustalenia wysokości opłaty egzekucyjnej jest komornik, a sąd, działając wyłącznie na wniosek strony, może obniżyć opłatę egzekucyjną, jeśli oceni, że przemawiają za tym wykazane przez wnioskodawcę okoliczności konkretnego postępowania egzekucyjnego, a w szczególności nakład pracy komornika lub sytuacja majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów. Sąd oddała wniosek, jeśli uzna, że nie ma podstaw do obniżenia opłaty egzekucyjnej, ustalonej przez komornika zgodnie z obowiązującymi przepisami. Do wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej stosuje się odpowiednio art.767-767 k.p.c. Postanowienie sądu pierwszej instancji wydane po rozpoznaniu wniosku strony postępowania egzekucyjnego o obniżenie opłaty egzekucyjnej należy do postanowień w przedmiocie kosztów postępowania, na które stronom przysługuje zażalenie (art.47ust.9 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w związku z art.770 zdanie czwarte k.p.c). Stanowisko takie wyrażone zostało przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 czerwca 2013 r. III CZP 32/13, OSNC 2014/1/12.

(...) Sp. z o.o. w W., na wniosek którego wszczęta i prowadzona była egzekucja przez Komornika Sądowego w sprawie Km 149/14 był zatem uprawniony do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu Rejonowego w sprawie niniejszej. Przy ocenie dopuszczalności środków zaskarżenia należy jednakże brać pod uwagę pokrzywdzenie zaskarżonym orzeczeniem (gravamen) wnoszącego ten środek. Pokrzywdzenie orzeczeniem warunkuje bowiem istnienie interesu prawnego w jego zaskarżeniu. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego 7 sędziów -zasadą prawną z dnia 15 maja 2014 r. III CZP 88/13 pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka (OSNC 2014/11/108). Obniżenie przez sąd opłaty stosunkowej na mocy art. art.49 ust. 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji na ogół nie stanowi pokrzywdzenia wierzyciela, nie ma on zatem interesu prawnego w zaskarżeniu postanowienia sądu obniżającego opłatę. W zażaleniu wniesionym na postanowienie Sądu Rejonowego w sprawie niniejszej wierzyciel nie wykazał pokrzywdzenia tym postanowieniem. Obniżenie przez Sąd I instancji opłaty stosunkowej ustalonej przez Komornika w sprawie Km 149/14 na kwotę 95.757,90 do kwoty 48.878,95 zł. nastąpiło w następstwie oceny nakładu

pracy komornika. W toku postępowania egzekucyjnego wierzyciel uzyskał zaspokojenie całej swej wierzytelności. Postępowanie egzekucyjne zostało zakończone. Zaskarżone

postanowienie nie jest w sensie prawnym niekorzystne dla skarżącego.

Nie można także uznać, aby wniesione przez wierzyciela w sprawie niniejszej zażalenie wymagało merytorycznego rozpoznania z uwagi na interes publiczny. Na podstawie art.759§2 k.p.c. sąd, przy którym działa komornik, może z urzędu wydawać komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwać spostrzeżone uchybienia. Przewidziana w powoływanym art.49 ust. 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji możliwość obniżenia opłaty stosunkowej ustalonej przez komornika w egzekucji świadczeń pieniężnych powinna być oceniana jako dodatkowe uprawnienie kontrolne sądu. Przepis ten nie stanowi podstawy do anulowania opłaty egzekucyjnej, a jedynie umożliwia zmniejszenie opłaty wygórowanej. Poza opłatą egzekucyjną komornikowi przysługuje zwrot określonych w art.39 ust.2 ustawy o komornikach wydatków gotówkowych poniesionych w toku egzekucji. Obniżenie zatem przez Sąd Rejonowy opłaty egzekucyjnej ustalonej przez komornika w wysokości rażąco nieadekwatnej do nakładu pracy podjętej przez niego nie narusza interesu publicznego wyrażającego się w zagwarantowaniu pokrycia kosztów działalności egzekucyjnej tego organu.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na mocy art.370 w związku z art.391 §1i art.13§2 k.p.c. odrzucił zażalenie.